

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Magni Servi Dei P. Julii Mancinelli Societatis Jesu

Cellesi, Jacopo

Oeniponti, 1677

X. Conversiones aliquot Renegatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42734

tum, & peccatores, pace gaudeant cum belluarum ferocissimis, & istæ nihil in ipsos insurgant.

C A P U T X.

De Conversione quorundam Renegatorum.

Renegatorum perpetui stimuli.

Jactura tot animarum viscera P. Julij torquet.

Qui à Christo, ejusque sancta fide desciscunt, ad id faciendum plerumque non tam quòd illa sacra mysteria pro incertis habeant, aut incredulitate vacillent, sed vel ex subita sinistrarum mentis affectionum vertigine, aut desperationis circumactos rotâ induci videmus, unde Pater Julius semper in illorum cordis intimis recessibus deprehendit quasdam latere vivas cœlestis illius lucis scintillas, quæ identidem suam ipsis infelicitatem exprobrent, & loco aureorum calcarium ipsos indefinenter fodicantium serviant, & excitent eos ad revertendum, unde præcipites abierant. Multi horum nihilominus de die in diem procrastinantes sanctum propositum, jam vanis majoris lucri impleri spebus, jam amore mulierum, quarum nimis, quàm stringentibus impliciti tenentur laqueis, improvise mortis ictu rapti miserabilem à temporalibus pœnis faciebant transitum ad aeterna supplicia. Ist hæc continua animarum jactura, quæ tamen facili negotio impediri posset, viscera optimi Patris Julij tanquam acerbissimum tormentum corrodebat, unde totum se convertendis renegatis dedit, eventu ejus zelo & industriis pari.

Inter multos, quos convertit, erat antehac quidam Doctor Romæ ac Sacerdos, quem sententia contra se lata ab auditore Camera compulit in Turciam ad abjurandam fidem; cujus reditus hoc utilior, ac fructuosior fuit, quò major strages, quam inter captivos, & alios simplices Christianos perverfis suis doctrinis edebat. Circumcisionem docebat

docebat ad salutem necessariam, Judæorum religionem esse meliorem Christianâ, optimam ex omnibus Turcicam. Multo tempore Pater Julius optabat occasionem cum ipso colloquendi, quam deniq; per alium renegatum nactus est peropportunam. Tum dulcibus usus modis interrogavit eos de patria, revocavit eis in memoriam quosdam Patres Societatis, qui fuerant illorum præceptores, paulatim reduxit ad mentem erasas Christianitatis species; instillavit cordibus illorum in primis affectum illorum patrum, subinde etiam documentorum perutilium, quæ in tenera illa ætate imbiberant. Ità sensim memores felicitum illorum quondam annorum, quibus innocenter vixerant, comparantes illum felicem statum cum hoc pleno enormitatum cœperunt prioris desiderio teneri, istum præsentem ex animo detestari. Huc usque illos primo in congressu adduxisse satis habuit Pater Julius, nec ultra progressus benevolos eos dimisit cum spe brevi conventuros iterum. Id quod non multos post dies factum. Tunc Conversionem ipsorum propius ex professo tractavit, & gratiâ Dei cum fervore servi sui velificante lucratus est ambos, quorum alter brevi post extinctus peste spem reliquit posteris, vitæ post hanc inchoatæ melioris. Alter, nimirum Doctor longissimo tempore expectavit occasionem fugæ, interim à Patre provisus, ut haberet, unde viveret.

Fuit etiam percelebris, & gloriæ Dei admodum ferax famosi illius Urbani Capitanei Conversio. Hic propter gravia & multa delicta gestabat quasi ab omnibus Italiæ principibus & statibus, unde proscripserat, in iustas infames notas. Aliquando non multum aberat, quin caperetur à militibus Venetis, quorum Dux illum Cattari cognitum secutus est Castelnovum, ubi illum à Waivoda Commendante Turca petiit: nec hic eum Veneto salvis pactis poterat negare. Verùm Urbanus videns se his angustiis in-

captat cuncta
eo collo-
qui.

Se insinuat
dextrè co-
rum ani-
mis.

Primus
congressus
disponit ad
alterum

unus brevi
moritur,
alteri pro-
videt P. Ju-
lius.

Urbanus
Capita-
neus.

ut evadat,
vult Turca
fieri.

Invisit P.
Julium.

Circum-
spectio Pa-
tris Julij.

Aperit se P.
Julio Vrba-
nus sincere.

Illacrima-
tur suis
malis.

Consilium
Vrbani
dissipatum.

clusum quærit ex Turcis, an sit modus ullus aut locus salutis; non alium, respondent, nisi ut fiat Turca. Acceptavit ille inter sacrum & saxum constitutus pessimam omnium conditionem. Quare illa adhuc nocte inter custodes evasit Constantinopolim. Hic post aliquam multum temporis lapsum captus insigni Patris Julij virtute venit ultrò ad eum invisendum cultu incognito, petiitque ipsi loqui. Pater libenter illum admisit, & introduxit in Domum. Non, dicebat Urbanus, non hoc, Ego tibi loquar in Camerâ, Pater vehementer dubius, an ista futura esset Camera caritatis, nolebat ulla ratione fidere, verùm tot usum valde congruis argumentis denique post breve cum DEO colloquium, etsi magna cum formidine oppositi admisit in cameram, eumque secum, quamquam non sine circumspicione, confedere voluit supra eandem cistam. Tum Urbanus, ne mireris, inquit, si me vides habitu Turcico. Huc me compulit extrema necessitas fugiendæ mortis, non electio hujus pessimæ vitæ. Equidem nunquam ex animo negavi fidem, sed solùm actibus externis, & in testimonium dictorum extraxit ex sacculo Coronam Beatissimæ Virginis, quam aiebat recitasse quotidie. Et hæc dicens non flebat duntaxat effusissimè, verùm etiam profundissimos ex corde ciebat gemitus & suspiria. Pater eum perhumaniter consolans cœpit cum illo agere de modo revertendi ad Christianismum. Urbanus animi promptus, ut ad honorem Dei tantundem faceret, quantum antea mali commisisset, proposuit se velle cum novem decim renegatis convenire, ac fingere, ituros in certum locum, ubi navis Turcica staret jam jam in procinctu plena Turcis, istos velle trucidare, trucidatos in mare proturbare, ac dein profugere in quandam Christianorum civitatem. Pater Julius prospexit ipsi de necessariis pecuniis ad capeſſendam fugam. Verùm cum fortuna non ferret, ut, sicut constituerat,

in

morabilem victoriam reportavit. Convetfis per Turciam alios addam per transfennam in civitatibus Italia ad fidem reductos.

Florentia
26. Turcas
convertit.

Maleficiū
beneficio
plectit B.
Virgo.

Facile ca-
pit myfte-
ria.

Neapoli
multos
convertit
Turcas.

Plurimos
impedit,
ne Chriftū
negent.

Florentiæ diverfis & repetitis occafionibus operam commodante quodam probati ſpiritūs ſæculari viro convertit Pater Julius, & ad baptiſmum perduxit ipſos viginti ſex captivos Turcas, quos magnus Hetruriæ Dux & alij ſubegerant. Hos inter unus indignatus ſocium ſuum, qui ſe ad Chriſti ſacra paulatim parabat, lecto affixiſſe imaginem Beatiffimæ Virginis, cui omni vespere certum orationum penſum eo die memoriã comprehenſum recitabat, manus in illam iconem iniecit, & per rabiem in multa eam fruſtilla dilaceravit, Ecce autem illâ ipſâ nocte Regina cœli ſe aſpectabilem ſiſtit, & comminans de ſacrilegio, monet, ut & ipſe Chriſtianum ſe faciat. Nihil ille tergiverſatus monitis obtemperans Patrem Julium convenit, à quo inſtructus ſacro fonte tinctus eſt. Et miraculo propinquum fuit hominem jam quadraginta natum annos, craſſi cerebri nihilominus ſumma cum facilitate emnia homini Chriſtiano ſcitu neceſſaria potuiſſe addiſcere & capere. Neapoli item multos Turcas per triremes ſparſos ad fidem adduxit. Huc ille quotidie inter pluvias, & alias cœli & maris injurias nullo habito reſpectu itabat. Et erat illorum Turcarum, ad quos ſe applicabat Pater Julius, tam certa converſio, ut multi Domini ſua ad ipſum mancipia mitterent, certi ſe recepturos Chriſtiana pro eo, ac ſemper accidebat. Nec ſolùm ille convertit magno numero renegatos & Turcas, verùm & plurimos impedit, ne Chriſtum abnegarent, aut ſi ſemel Chriſtum didiciſſent, ne iteratò deſciſcerent. In hoc pio opere affirmat magno ſibi adjumento fuiſſe Conſtantinopoli Procuratorem Venetiarum, quem Bailum dicunt, domo Morofinum, cujus equidem nomen non exprænit, ſed quantum conjicio, & dicemus

lib. 3.

in dictam navim incideret, ejus machinatio fuit ab renegatorum uno Turcis prodita, & ipse in validas missus catenas, multis illic mensibus atinendus, donec calidis à Patre Julio precibus commendatus Deo, tandem examinatus à Subassio fuit linguæ Italiæ perquam gnaro. Huic cordatè negavit consilium fugæ, animosèque obtulit se ad experiendum suam innocentiam per tormenta coram accusatore suo, quo non comparente Urbanus redditus est pristinae libertati, imò classi per mare præfectus, qui honos & ipsi antea habitus fuisset, si aut ipse sermonem Turcicum calluisset, aut subassius callens Italicè visitasset carceres. Turcæ namque tractant perhumaniter miseros captivos, emendicant pro ipsis liberales elemosynas, & in singulas septimanas obeunt ergastula, causasque absque morosa procrastinatione expediunt. Procuravit ipsi præterea Pater Julius à Sixto V. interventu Cardinalis Sanseverini, & pecuniarum, quod satis erat, & insuper salvum conductum; Ipse autem captâ occasione, coëmpto ab Italis mercatoribus navigio, transvestitus in nautam cum Lusitana sua conjuge fugâ se Anconam recepit. Hic pede vix in terram posito agnitus pro eo, qui erat, famoso exule iterum rapitur ad carceres, in quibus incluso manendum fuit eò usque, dum summus Pontifex, certior de eo per liberas factus, eum Romam mitti postulavit. Romæ agnito & probato ejus salvo conductu non solum liberatus fuit, verum & honoribus auctus, præfecturam cohortis levis armaturæ equitum obtinuit. Quò, cum & Pater Julius postliminò rediisset, sæpius fuit ab illo, superbo in vestium cultu ac famulorum coronâ cincto visitatus, ac pro suo unico salutatús liberatore. Inde Dux equitatus datus, missus in Belgium, & hinc in Pannoniam, se pro insigni & animosò Christiano milite maximè adversus Turcam gessit, à quo Javarino per nostros recepto nobili usus strategemate memorabilem

Procurat
ipsi salvum
condu-
ctum.

Anconam
se recipit.

Romæ P.
Julium
agnoscit.

In Panno-
nia nobi-
lem obti-
net victo-
riam,

lib. 3. c. 12. de Prophetis, fuit ille ipse, qui postea electus Cardinalis illustravit suis meritis purpuram, vir, ut ait P. Julius, optimi de serenissima meritis rep. nec minùs de nostra Societate, quam ille magna ex parte illuc introduxit, eleëmofynis sustentavit, gratiã promovit, magna animarum bono operandi occasionem fecit. Habebat vir iste curam perquam sedulam, quoties illuc Christianorum quispiam advenisset, qui non esset iustorum de numero, statim explorandi, quis esset; nam experientia didicerat, hos tales non faciliè aliã ex causã illuc se conferre, quàm negandi fidem. Vbi talis appulisset, confestim ultrò illum adiit, loquebatur perhumaniter, ac, prout cum Patre Julio convenerat, dabat receptum domi suæ, providebat illi necessaria ad sustentationem; demum illum patri Julio contradebat, qui suis spiritu plenis exhortationibus, & documentis confirmatos in fide, & adversus omne periculum emunitos data commoda navigandi occasione remittebat in patrias suas.

Ex his multis sex potissimum erant illustriores, attentis, quæ, si Turcæ facti fuissent, perpetraturi erant, malis. Vnus professione religiosus, officio Ecclesiastes insignis, alius excellens gradu Doctor, tertius Sacerdos jam Romæ promotus, ttes reliqui jam militiæ auctoritati, quorum fidei, & custodiæ Christiani principes, arces & munimenta crediderant. Ragusæ cum esset Pater Julius, incidit in Turcam de visu satis sibi exploratum & cognitum, sed non poterat recordari, unde aut quomodo ejus intrasset in notitiam. Oravit Deum, sibi ut suggereret, quis ille homo esset? Nocte expergefacto subiit, illum à se Florentiæ cognitum, cum esset cujusdam Hispani mercatoris mancipium fidem Catholicam edoctum, & fonte lustratum piaculari. Manè de lectulo confurgens, factã ad Deum pro ipso oratione, & lyturgiã peractã processit ad eum per civitatem inquirendum

Morosini
Cardinalis.

Morosini &
P. Julij con-
spiratio in
bonum Fi-
dei.

Quærit
oviculam
perditam.

invenit, &
reducit
eam.

Offert Pa-
tri Julio
munera,
sed non ac-
ceptat.

Chirogra-
pha dat
conversis.

rendum, repertum in foro magna populi coronâ circum-
datum statim salubundus tanquam notum adiit: mox
& ab illo in partem à frequentia seducto intelligit, ipsum
cum alio Turca itidem Christianè tincto arripuisse fugam
animo redeundi in Turciam, postquam unum ex cognatis
suis, quem Christiani Sacchenses attinebant Segna capti-
vum, quò ipse nunc mitteretur, denumerato lytro liberaf-
set. Latatus est summopere videre se hic suum antiquum
patrem; Et fuere P. Julij cohortationes ita efficaces, & in
cor penetrabiles, ut sanctè receperit non reverti in Tur-
ciam; Pœnituit illum perfidiæ suæ recitato fidei symbolo,
quod nos Credo dicimus, & compluribus aliis orationum
Christianarum formulis contestabatur longè magis sibi
placere religionem Christianam, quam Mahometanam.
Inde patrem deduxit ad suum diversorium, ubi apertis illi
armariolis, & cistis, quas illi Zepettos dicunt, plenis omni-
pretiosa supellectili, & pecuniis, monuit patrem enixè, su-
meret inde, quantum vellet. Pater actis perhumaniter gra-
tias nihil acceptavit, illumque in pace bene animatum di-
misit magnopere dilaudatum, quòd inter pretiosa illa &
ditia dona etiam agnos Dei, coronas, & hujusmodi Chri-
stianæ pietatis instrumenta conservasset, manifesto utique
argumento, quanti ea faceret, quàmque cordi semper affe-
ctum nostram erga religionem habuisset, in qua denique
sanctè perseveravit.

Illis renegatis, qui post conversionem suam non sta-
tim poterant se ad Christianorum terras fugâ recipere, de-
dit Pater Julius Chirographum suâ manu exoratum, ipsos
ritu Catholico expiatis, & cum sancta religione reconci-
liatos fuisse, ut postea opportunitate fugæ oblata possent se
subtrahere rigori Judicium Ecclesiasticorum, ac duplici
gaudere pace & corporis & animi, id quod plurimis magno
fuit adjumento, ut facilius se converterent, & in patriam
reversi

reversi absque obstaculo Christianè possent vivere jam auctorati Catholici. Suppeditabat ipsis quoque Catechismum fusiorem Cardinalis Bellarmini, & alios libros, ac pios tractatus, qui facerent ad conservandos eos in fide reassumpta, & observantiam illius præceptorum: neque verò tot Saracenorum conversio caruit præsentibus vitæ periculis, quibus objectare caput suum Patrem Julium oportuit; Etenim cum omnia in occulto agenda essent, corradendæ pecuniæ, ratio ineunda fugæ capeßendæ, procurandæ tabulæ aperiendis trajectibus, baptizandi infantes magno numero, mares & fæminæ, si Turcis iudicibus hæc omnia vel ex parte innotuissent, næ ille herclè non potuisset non timere nisi mortem immanitate peracerbam. Eum autem deferri in actibus tam frequentibus facilius erat, quam unusquisque sibi imaginari equidem possit. Ex periculorum magnitudine & evidentia haud difficulter ejus metiri caritatem licebit, quæ non semel duntaxat in vita, quod satis esset, verùm quasi quotidie sæpius, tot annis posuit animam suam pro amicis, & inimicis, mille inter rerum discrimina & obices, in summa omnium necessariorum egestate. Non autem facilè credi potest, quantum existimationis Societati nostræ Sanctis suis moribus, & exemplari vitâ pepererit etiam inter illas barbaras, & à Christianismo abhorrentes nationes. Quoties effrenator aliquis auderet ipsum vel socios verbis vel factis laceßcere, statim aliis cum encomiis, & summis laudum titulis ad eum defendendum convolabant. Et hoc vel maximè actabant renegati adducendo præclara ejus exempla, quæ adhuc Christiani suis in terris usurpassent oculis, vel à nostris Patribus in Scholis, pro concione, in Sodalitatibus audissent. Ità indubitatum est solidam bonitatem conciliare reverentium, & amorem etiam in animis vitio in terram curvis; & documenta discipulis instillata esse sementis

Objicit caput suum multis periculis.

Caritas ex periculis metienda.

Societati magnum nomen parit.

Defenditur etiam à Renegatis.

N

instar

inftar in terram jacta bonam vel statim, vel tandem fructus geminare vitæ æternæ.

C A P U T X I.

Quantum boni in aliis Missionibus præstiterit; & de periculis, ex quibus illum Deus liberavit.

Trajeit in
Asiam.

Episcopi
prisce mo-
ris.

Pompeja-
nus Colof-
sus.

Terras Lu-
therano-
rum attingit

Bizantio Pater Julius trajecit in Asiam, quæ ex adverso respicit Constantinopolim, dictam Nataliam. Illic videre fuit Chalcedonem civitatem antiquam Græcorum factam mapale. Attingit & Sardos, ubi Concilium celebratum à civitate dictum Sardicense. Hic Archiepiscopus homo prisce candoris, natus annos omninò septuaginta ex submissione animi circum portavit ferreum ex collo pendulum, & Patrem Julium singulari cum charitatis affectu excepit, rogatum, ut se Romam secum perduceret. Etiam Scuttaros pervenit terram per frequentem, & quasi totam à Turca habitatam, in cujus tractibus multæ villæ & loca sunt pro recreatione magni Turcæ. Invisit antiquum & celebratissimum Dianæ templum montis in jugo altissimi exstructum, nunc magna cum sua consolatione conversum in Sacerdotum Græcorum templum in ipsis Bosphori faucibus; cujus ad pedem in medio Euximi maris canale colossus erectus stat Pompejanus. Multa ipsum oportuit pati in enavigando illo mari, quod propter continuas & turbidas tempestates Turcæ nigrum appellant. Coactus fuit sæpius exscendere in terram, uti Constantiæ, & Misembriæ, Archiepiscopatu, & civitate quondam nobilissimis, nunc autem ignotis villis. Intravit in ostia Danubij, & navigato eo flumine trajecit in Walachiam, & Moldaviam terras ministris, & mercatoribus Lutheranis infectas, qui illuc ex Pannonia trajecerant. In civitate Safforum Provincia